

Hur uttrycker barnet sig och vad kan barnet fråga?

Hur kan den vuxna handleda och stöda barnet?

Kroppen och dess utveckling

Barnet lär sig hur den egna kroppen och beröring känns.

Barnet undersöker kroppen med hjälp av mun och händer.
Områden under blöjan börjar också intressera.

Håll barnet nära, stryk och tala med en positiv ton. Visa att hela kroppen är fin med att namnge kroppens alla delar: öron, snippa, snopp. Titta på bilder av människokroppen i bilderböcker med barnet.

Känslor

Känslorna växlar snabbt från fullständig glädje till tårar. Barnet följer med hur andra förhåller sig till detta.

Barnet längtar efter beundran.
Längtar efter beundran.

Håll barnet i famnen då hen är ilsken. Hjälプ barnet att lugna ner sig. Berätta för barnet på ett milt sätt att alla känslor är tillåtna. Men att man inte får göra andra illa.

Närhet, njutning och självkänsla

Barnet undersöker kroppen och hittar ställen som känns bra. Barnet vill vara nära sina föräldrar.

Barnet trivs med att vara naken. Kan röra sitt könsorgan och upptäcker njutning känsla av välbehag.

Tala med barnet i en positiv och godkännande ton:
"Det är din snopp/snippa. Den är fin. Nu skall vi tvätta den".

Relationer och mångfald

Barnet blir nyfiken på omgivningen och andra barn. Ibland känner barnet sig blyg.

Barnet iakttar och härmar. Söker trygghet i en bekant famn. Uttrycker gärna kärlek.

Ge barnet möjligheten att bekanta sig med olika människor. Berätta hur andra kan känna sig om man stryker eller gör dem illa.

Hälsa och välmående

Barnet vill känna sig godkänd. Vill inte känna sig ledsen.

Barnet rör och undersöker med sina händer och sin mun. Minns olika känslor i kroppen t.e.x. smärta och strykning

Visa barnet att du är glad över att ha hen. Kroppen är fin och det känns bra att röra den. Låt barnet röra, sin egen kropp.

Fortplantning

Någon i den egna familjen eller någon i närheten kan vänta barn.

Barnet frågar öppet om allting. Bebismagen kan intressera.

Titta tillsammans med barnet på bilderböcker om hur barnet växer i magen. Berätta om bebisfrön och hur bebisen växer i mammas mage.

Normer och vanor

Barnet börjar förstå prat och det egna talet utvecklas. Barnet lär sig vad ordet Nej betyder.

Barnet kan röra vid sin egen eller andras snippa eller snopp. Börjar få uppfattning om vad som är och inte är tillåtet.

Tala vänligt och sakligt med barnet. Ta hand om tryggheten

Rättigheter

Barnet är nyfiken och visar sina känslor.

Barnet bekantar sig ivrigt med sin omgivning och sig själv.

Låt barnet undersöka, leka och visa sina känslor. Det är viktigt att alltid finnas till hands då barnet söker trygghet i dig.

2 – 3 år

Vad händer i barnet?

Kroppen och dess utveckling

Lär sig reglera kissandet och bajsandet. Läger märke till skillnader mellan flickor och pojkar.

Känslor

Den egna viljan utvecklas och barnet börjar bli mer självständigt. Börjar öva att reglera olika slags känslor.

Närhet, njutning och känslor

Barnet är nöjt och stolt över sin egen kropp. Nöjd med vad hen kan göra (resultat efter pottbesök).

Relationer och mångfald

Barnet lär sig beakta andras behov och blir mer socialt och vill vara mera med andra.

Hälsa och välmående

Barnet drar slutsatser om vad som får en själv och andra på bra humör.

Fortplantning

Den egna familjen eller någon i närheten kan vänta barn.

Normer och vanor

Barnet lär sig vad som är och inte är tillåtet, vad som är allmänt och vad som är privat.

Rättigheter

Barnet förstår om sin rättighet till den egna kroppen. Börjar förstå att hen får bestämma över sin egen kropp.

Börjar förstå att hen får bestämma över sin egen kropp.

Hur uttrycker sig barnet och vad kan barnet fråga?

Barnet har ett naturligt intresse för sina könsorgan. Observerar andras snippor och snoppar i bastun eller under toalettbesök på daghem. Funderar högt över olikheterna hen ser.

Barnet visar sina känslor såsom slag, kramar och kyssar.

Barnet berör och undersöker sin egen kropp öppet och kan eventuellt onanera. Barnet kan också röra vid andra barns kroppar. Söker sig ofta i famnen på vuxna.

Barnet övar sig att leka med andra barn. Konflikt kan ofta leda till slagsmål. Vågar undersöka sin omgivning då hen vet att det finns en trygg famn att komma till. Det kan vara svårt att skiljas från sina föräldrar.

Barnet söker tröst och trygghet från ett tryggt mjukisdjur eller en trygg vuxen. Barnet söker tröst och trygghet då hen berör sig själv, ofta även genom onani. Barnet kan säga vad hen vill ha.

Barnet stryker gärna bebismagen, undrar över amning. Barnet funderar högt och ställer många frågor.

Barn frågar en hel del. Barnet skiljer åt vad som är gemensamt och vad som är privat. Börjar godkänna normer som t.ex. att inte springa naken på daghemmet. Barnet kan testa gränserna mellan icke tillåtet och tillåtet.

Barnet övar sin vilja och försvarandet av sina rättigheter. Barnet kan streta emot vid undersökningar på rådgivningen. Barnet behöver trygghet och skydd av den vuxna.

Hur kan den vuxna handleda och stöda barnet?

Berätta för barnet att alla har sin egen kropp. Flickorna har en snippa och pojkarna en snopp. Låt barnet sitta på pottan i egen ro. Lär barnet tvätta sina händer efter toalettbesök.

Trots att barnet är ilsket, försök själv hålla dig lugn. Namnge känslor: "Nu är du ledsen". Lär att känslor är tillåtna, men att man inte får göra andra illa. Ge exempel på olika sätt man kan visa att man tycker om någon.

Lär på ett milt sätt vilka delar av den egna eller en annans kropp barnet får röra vid. Håll barnet mycket i famnen och visa närhet.

Lär barnet spelregler: Man får inte riva eller göra andra illa, för då blir den andra ledsen. Uppmuntra barnet istället för att kritisera. Lär barnet att det finns olika människor och familjer.

Gosa och kramas. Visa barnet godkännande på många olika sätt. Berätta för barnet att hens kropp är fin och att det är tillåtet att själv röra den.

Berätta åldersenligt för barnet att babyn kommer från ett bebisfrö som växer i mammas mage i livmodern. Bebisen kommer ut genom mammas snippa.

Berätta på ett vänligt sätt om privathet och sociala regler. Alla har rätt till egen ro på toaletten (toalettetikett) Berätta för barnet att människor lever på många olika sätt.

Respektera barnets vilja. På rådgivningen eller vid badet berätta för barnet vad som kommer att ske: Nu tittar vi på eller tvättar vi din stjärt, snopp eller snippa.

Berätta för barnet att hens privata områden är snippan och snoppen. Berätta för barnet att de områden som finns under baddräkten är privata.